

## **ЗАТВЕРДЖУЮ**

Начальник аварійно-рятувальної частини  
з ліквідації наслідків надзвичайних  
ситуацій Головного мобільного  
рятувального центру швидкого  
реагування ДСНС України  
Сергій СЕВЕРЕНЧУК

« \_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 2026 р.

### **МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА**

**проведення заняття із профільної підготовки з навчальними групами №3,4,5  
Головного мобільного рятувального центру швидкого реагування ДСНС України**

**11,12,13,14.05.2026**

**Тема:** «Особливості проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (небезпечних подій), пов'язаних із ураганом, буревієм, землетрусом».

**Навчальна мета:** Відпрацювання з особовим складом аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, пов'язаних із повинню (паводком, катастрофічним затопленням)

**Час проведення:** 2 год

**Місце проведення:** полігон

**Навчально-матеріальне забезпечення:** методична розробка

**Нормативно-правові акти і література:** Наказ МВС України від 26.04.2018 р. № 340 «Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж».

### Порядок проведення заняття:

№ з/п	Питання що відпрацьовуються	Короткий зміст	Методичні вказівки
1	Організаційні заходи.	Шиккування, прийом рапорту, перевірка зовнішнього вигляду. Оголошення теми та мети заняття. Нагадування правил безпеки праці.	5 хв
2	Перевірка знань.	1.Послідовність (порядок) виконання нормативу 2.Час виконання нормативу .	5 хв
3	Відпрацювання вправи.	<p>Під час проведення розвідки після завершення дії урагану, буревію встановлюються:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>характер та межі зони руйнувань;</li> <li>наявність, кількість, стан постраждалих;</li> <li>наявність небезпечних факторів (загоряння, пожежі, підтоплення, пошкодження електромереж тощо) та ступінь їхньої загрози постраждалим і рятувальникам.</li> </ul> <p>На основі даних розвідки проводиться оцінка обстановки, що включає такі питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>можливість проведення АРІНР наявними силами та засобами;</li> <li>необхідність залучення аварійних служб (комунальної, енергетики, медичної тощо).</li> </ul> <p>На підставі результатів оцінки обстановки визначаються заходи щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>порядку та місця розшуку постраждалих;</li> <li>виклику додаткових сил та засобів;</li> <li>застосування інженерної техніки;</li> <li>послідовності проведення відновлювальних робіт (відключення пошкоджених комунікацій, розбирання завалів, укріплення або руйнування нестійких конструкцій тощо).</li> </ul> <p>Після цього зона НС розподіляється на ділянки та визначаються завдання підрозділам, залученим до проведення АРІНР.</p> <p>Особливості дій підрозділів ОРС ЦЗ під час ліквідації наслідків НС (небезпечних подій), пов'язаних із землетрусом.</p> <p>Особливість дій підрозділів ОРС ЦЗ під час ліквідації наслідків НС (небезпечних подій), пов'язаних із землетрусом полягає у необхідності:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>проведення розвідки зони НС у цілодобовому режимі із залученням авіації, безпілотних літальних апаратів та інших технічних засобів;</li> <li>пошуку постраждалих, рятування людей, надання домедичної допомоги, організації</li> </ul>	30 хв.

		<p>психологічної допомоги і життєзабезпечення населення;</p> <p>дотримання вимог щодо безпечного ведення рятувальних робіт у зонах руйнувань, ужиття рятувальниками додаткових заходів безпеки праці, забезпечення своєчасного надання допомоги постраждалим рятувальникам;</p> <p>утримання в постійній готовності резервних пошуково-рятувальних формувань до проведення АРІНР.</p> <p>Під час розвідки зони НС встановлюються:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>характер та межі зони руйнувань;</li><li>наявність, кількість, стан постраждалих;</li><li>наявність небезпечних факторів (загоряння, пожежі, підтоплення, пошкодження електромереж тощо) та ступінь їхньої загрози постраждалим і рятувальникам;</li><li>загроза подальшого руйнування конструкцій;</li><li>розміщення в зоні НС підприємств ядерно-енергетичного комплексу, об'єктів підвищеної небезпеки;</li><li>наявність та стан шляхів евакуації постраждалих з небезпечної зони.</li></ul> <p>На основі даних розвідки проводиться оцінка обстановки, що включає такі питання:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>можливість проведення АРІНР наявними силами та засобами;</li><li>необхідність залучення додаткових сил аварійних служб (комунальної, енергетики, медичної тощо).</li></ul> <p>На підставі результатів оцінки обстановки визначаються заходи щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>послідовності та місць пошуку постраждалих, надання їм домедичної допомоги;</li><li>залучення додаткових сил і засобів;</li><li>застосування інженерної техніки;</li><li>послідовність проведення відновлювальних робіт (відключення пошкоджених комунікацій, ліквідація пожеж у завалах, укріплення або руйнування нестійких конструкцій).</li></ul> <p>Після цього зона НС розподіляється на ділянки та визначаються завдання підрозділам щодо проведення АРІНР.</p> <p>Під час проведення АРІНР перевіряються місця найбільш імовірного перебування постраждалих (приміщення з масовим</p>	
--	--	---	--

		<p>перебуванням людей), частини споруд, що зазнали найменших ушкоджень, та впроваджуються заходи щодо надання допомоги постраждалим.</p> <p>Під час проведення АРІНР застосовуються такі методи ведення пошуку:</p> <p>візуальне обстеження постраждалої території обльотом зони руйнування на вертольотах або з використанням безпілотних літальних апаратів, опитування очевидців та врятованих постраждалих;</p> <p>просте прослуховування - рятувальники проходять завали шеренгами з інтервалом 3-4 метри. Проводиться простукування водопровідних труб для виявлення постраждалих під завалами;</p> <p>прослуховування із застосуванням методу тріангуляції - три рятувальники стають у вершинах умовного рівнобедреного трикутника обличчям один до одного і ведуть прослуховування, цей метод дозволяє точніше визначити місцезнаходження джерела звуку;</p> <p>метод візуального зондування - рятувальники оглядають вільний простір під завалами, використовуючи вузькі щілини, пробиті отвори невеликого діаметра;</p> <p>пошук з використанням пошукових собак (під час ведення пошуку таким методом не допускається відволікати собак сторонніми звуками, заходити у визначену зону пошуку та проводити будь-які інші роботи);</p> <p>тепловий метод полягає у визначенні місцезнаходження постраждалого за допомогою тепловізора;</p> <p>акустичний метод полягає у прослуховуванні завалів із застосуванням спеціальних приладів-геофонів.</p> <p>8. Обстеження пошкоджених (зруйнованих) будинків слід розпочинати з огляду їхніх зовнішніх сторін у межах проектної забудови або по периметру. Огляд внутрішніх приміщень проводять пошуково-рятувальні розрахунки, які, послідовно переміщуючись окремими секціями, обходять усі приміщення, що збереглися.</p> <p>Шлях доступу до постраждалого має відповідати таким критеріям: найпряміший, найшвидший, найбезпечніший для потерпілого та рятувальника.</p>	
4	Підбиття підсумків.	Дати оцінку рівню підготовленості особового складу.	5 хв

		Вказати на характерні помилки. Оголосити оцінки. Відповісти на запитання.	
--	--	---	--

**Методичну розробку підготував:**

Начальник групи

\_\_\_\_\_

(спеціальне звання)

\_\_\_\_\_

(підпис)

\_\_\_\_\_

(ініціали та прізвище)

«\_\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.